

Styrelseärende

Diarienummer NVOA-2026-00016

Styrelsen för Nacka vatten och avfall AB

Miljörapport 2025

Förslag till beslut

Styrelsen föreslås besluta att:

- anta Miljörapporten för 2025
- ge VD i uppdrag att rapportera in Miljörapporten i Svenska Miljörapporteringsportalen

Sammanfattning

Nacka vatten och avfall AB är enligt Naturvårdsverket föreskrift 2016:8 Föreskrifter om miljörapport, skyldiga att lämna in en årlig miljörapport. Det är obligatoriskt att rapportera in plats för bräddning, totalt antal bräddningar samt totalt bräddad volym. Vidare ingår att rapportera vilka förbättringar som vidtagits i spillvattenanläggningen.

Volymen bräddningar har varit liten under 2025, cirka 3757 m³, motsvarande 0,05 % av totalt avloppsflöde. Den låga volymen kan främst förklaras av mindre nederbörd, framför allt under vårvintern när risken för höga flöden är stor på grund av att marken är mättad och frusen. Av den totala bräddvolymen har 45 % skett till mindre känsliga recipienter, 0 % till känsliga och 55 % till mycket känsliga recipienter.

Ca 2,5 km spillvattenledningar har lagts om eller renoverats vilket motsvarade en förnyelsetakt på 0,60 %. Flera pumpstationer har också renoverats under året. En utgående tryckledning från en pumpstation med kapacitetsproblem har dimensionerats upp.

Mats Rostö
Verkställande direktör

Johanna Blomberg
Avdelningschef VA

Bakgrund

Miljörapport är en årlig rapport som den som driver en miljöfarlig verksamhet i Sverige som är tillståndspliktig är skyldig att lämna till sin tillsynsmyndighet. Kravet att göra en miljörapport finns i miljöbalken och utökades 2017 med verksamheter som omfattar avloppsledningsnät som är allmänna enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV). Uppgifterna om bräddningar ingår i miljörapporten och ska rapporteras in till svenska miljörapporteringsportalen (smp) årligen senast den 31 mars.

Det finns flera anledningar varför en pumpstation bräddar tex stora flöden som uppstår vid kraftiga regn eller snösmältning då vatten tränger in via otäta ledningar (så kallat tillskottsvatten) eller på grund av tekniska fel i pumpstationen. Bräddningar kan även ske på ledningsnätet som en säkerhetsfunktion.

Ärendet

Totalvolymen bräddat avloppsvatten har varit mycket liten under 2025 jämfört med senaste åren. Det har varit mindre nederbörd under året framför allt under februari-april. Under vårvintern är det större risk för höga avloppsflöden på grund av tillskottsvatten eftersom marken är mättad och frusen. Bräddvolymen uppgick till 3757 m³, motsvarande 0,05 % av totalt avloppsflöde, varav 2496 m³ bestod av spillvatten och resterande 811 m³ var tillskottsvatten. Av den totala bräddvolymen under året har 45 % skett till mindre känsliga recipienter, 0 % till känsliga och 55 % till mycket känsliga recipienter. Totalt har bräddvolymen minskat med 96 % jämfört med föregående år, vilket är en betydande förbättring.

Under 2025 inträffade tre bräddtillfällen från spillvattenpumpstationer i samband med regn samt ett planerat nödbräddtillfälle i samband med slutförandet av en renovering. Från ledningsnätet inträffade tre bräddningar till följd av avloppsstopp, varav två inte bräddade ut i recipient utan i mark. Därutöver skedde två bräddningar från ledningsnätet i samband med regn.

Det största enskilda bräddtillfället inträffade till följd av ett avloppsstopp i ledningsnätet orsakat av avsiktlig skadegörelse. Den bräddningen står för 48 % av den totalvolymen bräddat avloppsvatten. Ett brunnslöck hade avlägsnats och pinnar och grenar kastats ner i brunnen, vilket ledde till stoppet. Bräddningen skedde i ett skogsområde med avledning till Sågsjön.

Tillsynsmyndigheten har fått information om samtliga bräddningar som skedde under 2025.

Genomförda och planerade renoveringar för pumpstationer

En omfattande renovering av Porsmossens pumpstation har pågått sedan 2023 som färdigställdes i början av 2025.

Beslut som fattades under 2024 att dimensionera upp utgående tryckledning från Kristinavägen stationen genomfördes under 2025.

Renovering och ombyggnation av pumpstationen vid Vårgårdsvägen påbörjades under 2024 och färdigställdes 2025.

Den gamla och mycket nedgångna pumpstationen vid Trollebovägen har avvecklats och ersatts med en ny i en intilliggande park. Slutbesiktningen av stationen genomfördes i början av december 2025. Utförda ledningsarbeten inom projektet kommer att slutbesiktas under början av 2026.

En del åtgärder har utförts i Moranverket stationen såsom installation av elutrustning samt anläggning av nytt tak över sumpen.

Planering har påbörjats för renovering av pumpstation Dalen.

Genomförda och planerade åtgärder för ledningsnät

Under 2025 har ca 2,5 km spillvattenledningar lagts om eller renoverats vilket motsvarade en förnyelsetakt på 0,60 % vilket är en liten minskning i jämförelse med 2024 (0,70 %).

Arbete med att inventera och försegla naturbrunnar påbörjades under 2025 och fortsätter under 2026. Åtgärden genomförs som en direkt följd av den skadegörelse som inträffade i slutet av maj och syftar till att stärka skyddet samt minska risken för framtida sabotage och skadegörelse.

För att utreda kapaciteten och förebygga oönskade incidenter i spillvattennätet har totalt 5 002 meter spill- och dagvattenledningar filmats. Arbetet har bland annat utförts längs Sickla strand samt vid flera av de platser i Nacka där LTA-systemet har sina släppunkter.

Uppströmsarbete

Flera kommunikationsinsatser har genomförts i sociala medier och på bolagets hemsida, bland annat kampanjerna *"Fett och etikett"* samt Käppalas *"Även det lilla får avloppet att må illa"*. Budskapen har även framförts på event som Nacka Företagarträff.

Bolaget har även utrett effekten av enzymbehandling i flera fettavskiljare i ett större köpcentrum med syfte att visa verksamhetsutövare varför en dispens för att minska tömningsfrekvens av fettavskiljare inte är aktuell för dessa fettavskiljare.

Uppföljning

NVOA arbetar proaktivt för att minska antalet bräddningar och mängden bräddat vatten. Under 2024 har bräddanalyser gjorts och arbetet med olika aktiviteter i handlingsplanen för tillskottsvattenarbetet har fortsatt. Flödesmätarkampanjer har bland annat genomförts i Saltsjöbaden för att i nästa steg kalibrera den hydrauliska modellen för området.

Ärendets beredning

Ärendet är framtaget av gruppchef för Kvalitet och anslutning i samråd med avdelningschef VA.

Miljörapport 2025

Nacka vatten och avfall AB

Ledningsnät

Innehållsförteckning

Verksamhetsbeskrivning	3
Verksamhetsområde för spillvatten.....	4
Lagkrav på verksamheten	4
Resultat 2025	5
Bräddningar på ledningsnät	5
Åtgärder	7
Genomförda och planerade renoveringar för pumpstationer.....	7
Genomförda och planerade åtgärder för ledningsnät	8
Uppströmsarbetet.....	8
Bilaga 1	10
Bilaga 2	11

Verksamhetsbeskrivning

Nacka kommun är huvudman för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen i kommunen och har som sådan att följa bestämmelserna i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Nacka kommun har delegerat VA-huvudmannaskapet till Nacka vatten och avfall (NVOA) som organiserar uppdraget genom avdelningen för VA.

VA-avdelningens kärnverksamhet handlar om att leverera trygga och säkra vattentjänster till våra kunder dygnet runt, året om, för nuvarande och kommande generationer. Detta upptar en stor del av den dagliga och löpande verksamheten som hanteras genom egenkontroll, underhållsplaner, investeringsprojekt mm.

Utmaningar i form av snabbt växande bebyggelsemiljöer och vatten av god kvalitet, i kombination med pågående klimatförändringar och ökad nederbörd, ställer ökade krav på verksamheten.

Kommunens övergripande mål är nedbrutna i fyra bolagsmål varav två, "Våra kunder har förtroende för våra VA- och avfallstjänster" och "Nacka vatten och avfall har en långsiktigt hållbar VA- och avfallsförsörjning, bidrar till ett långsiktigt och förebyggande arbete med spillvattenhanteringen.

Bolaget har inga egna avloppsreningsverk utan bortledning av avloppsvatten från Nacka sker till två mottagare; Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) samt Käppalaförbundet.

Verkställande direktör (VD)

- Mats Rostö

Avdelningschef VA (Verksamhetsansvarig)

- Johanna Blomberg

Gruppchef Anläggning – Pumpstationer

- Mats Jansson

Gruppchef Ledningsnät

- Kenneth Sundström

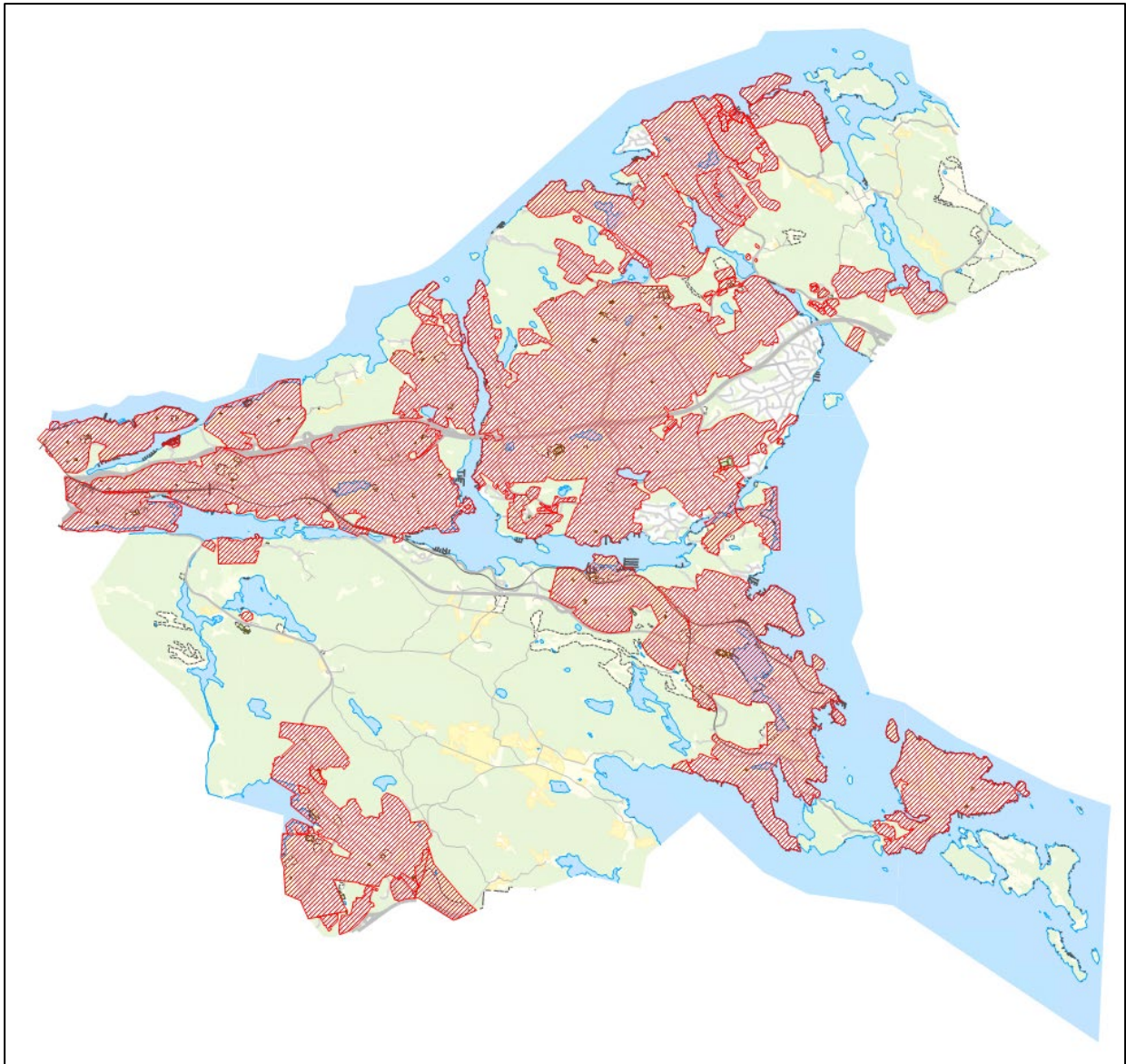
Gruppchef Projekt och Utredning

- Johan Lundin

Gruppchef Kvalitet och anslutning – Resultatrapportering

- Karina Alvarez

Verksamhetsområde för spillvatten

Karta 1. Verksamhetsområde för kommunalt spillvatten

Under 2025 var 97 % av kommunens invånare anslutna till kommunalt VA.

Lagkrav på verksamheten

Miljörapporten är en årlig rapport som varje tillståndspliktig verksamhet med miljöfarlig verksamhet i Sverige är skyldig att lämna in till sin tillsynsmyndighet. Kravet regleras i miljöbalken och utökades 2017 till att även omfatta verksamheter med allmänna avloppsledningsnät enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV).

Rapporteringen ska ske via den svenska miljörapporteringsportalen (SMP) och lämnas in senast den 31 mars varje år.

Tillsynsmyndigheten är Miljöenheten på Nacka kommun.

Resultat 2025

Bräddningar på ledningsnät

Under 2025 inträffade tre bräddtillfällen från spillvattenpumpstationer i samband med regn samt ett planerat nödbräddtillfälle i samband med slutförandet av en renovering. Från ledningsnätet inträffade tre bräddningar till följd av avloppsstopp, varav två inte bräddade ut i recipient utan i mark. Därutöver skedde två bräddningar från ledningsnätet i samband med regn. Totalt inträffade åtta bräddtillfällen under året, se tabell 1.

Den totala avledda avloppsvolymen till SVOA och Käppala uppgick till 7 805 976 m³ vilket är 15 % mindre än 2024 (9 219 853 m³) och 14 % lägre än medelflödet för perioden 2021–2025 (9 077 179 m³).

Totalvolymen bräddat avloppsvatten uppgick till ca 3757 m³, motsvarande 0,05 % av totalt avloppsflöde, varav 2496 m³ bestod av spillvatten och resterande 811 m³ var tillskottsvatten.

Av den totala bräddvolymen under året har 45 % skett till mindre känsliga recipienter, 0 % till känsliga och 55 % till mycket känsliga recipienter. I bilaga 1 redovisas bräddvolym per bräddtillfälle samt statusklassningen för respektive mottagande recipient.

Hälften av bräddningarna under året har orsakats av regn, men den totala bräddvolymen kopplad till regn är mycket låg jämfört med 2024. Totalt har bräddvolymen minskat med 96 % jämfört med föregående år, vilket är en betydande förbättring.

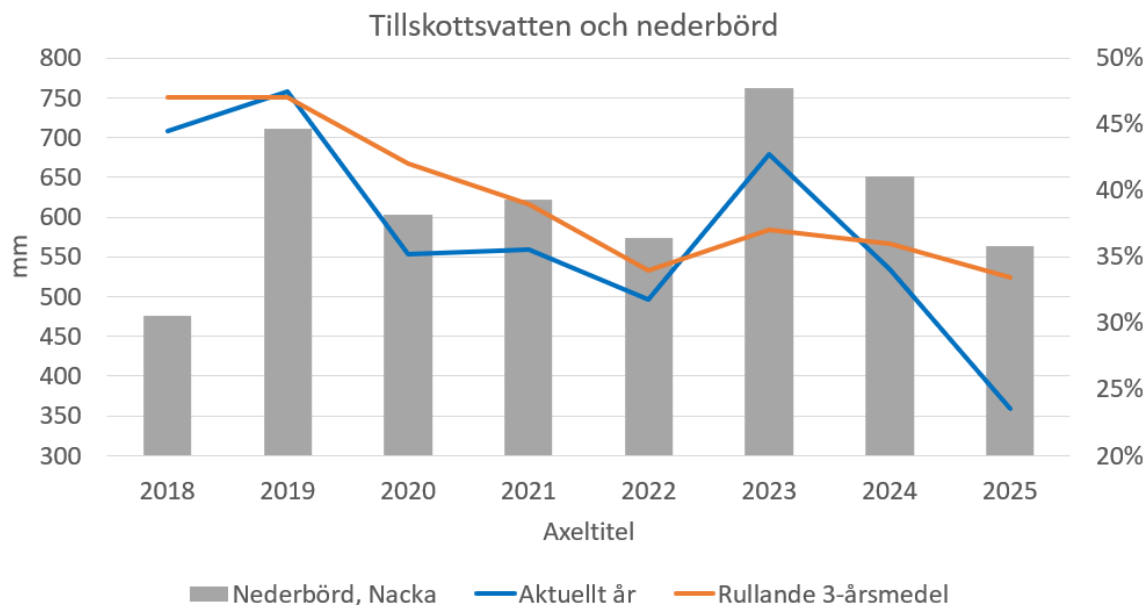
Det största enskilda bräddtillfället inträffade till följd av ett avloppsstopp i ledningsnätet orsakat av avsiktlig skadegörelse. Den bräddningen står för 48 % av den totalvolymen bräddat avloppsvatten. Ett brunnslock hade avlägsnats och pinnar och grenar kastats ner i brunnen, vilket ledde till stoppet. Bräddningen skedde i ett skogsområde med avledning till Sågsjön.

Det näst största bräddtillfället var det planerade nödutsläppet i samband med slutrenoveringen av en pumpstation (Porsmossen).

Bilaga 2 visar att totalt sex pumpstationer bräddade vid fyra tillfällen under 2025. Av dessa bräddade två stationer vid två tillfällen vardera och två stationer vid ett tillfälle. Utöver detta inträffade fem bräddningar från ledningsnätet varav en av dem skedde i samband med bräddningar från pumpstation.

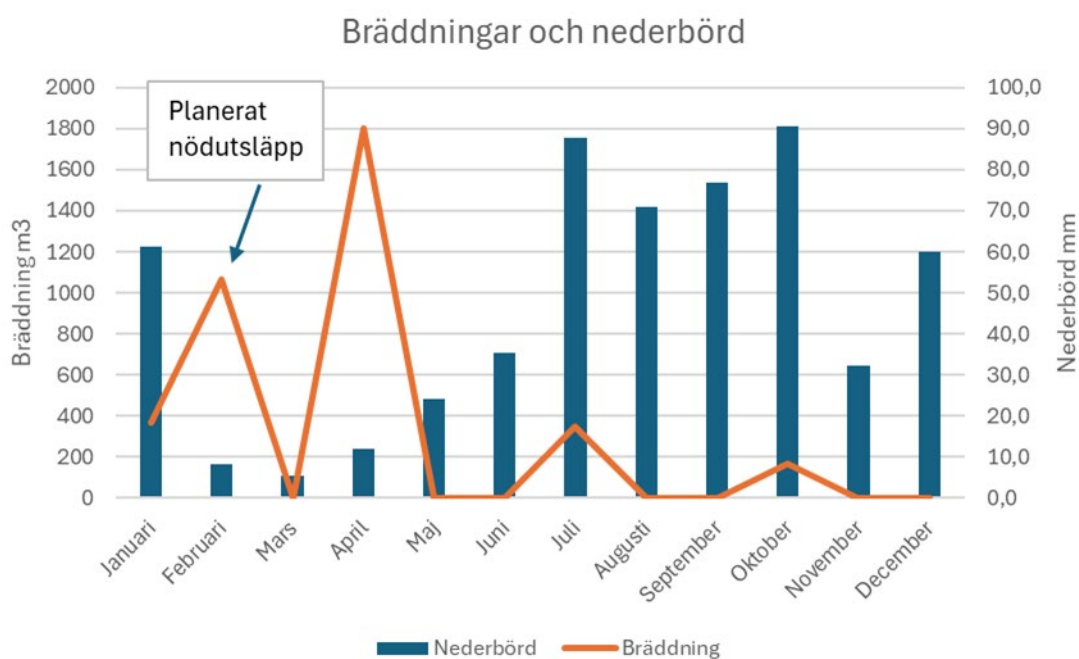
Totalt föll 564 mm nederbörd under 2025 mot 651 mm för 2024 från SMHI:s nederbördsdata för åtta områden i Nacka (medelvärde). Figur 2 visar samband mellan nederbörd och bräddningar.

Andelen tillskottsvatten uppgick till 24 % för 2025 jämfört med 34 % 2024. Figur 1 framgår utvecklingen av andelen tillskottsvatten sedan 2018. Den positiva trenden efter 2019 kan bland annat förklaras av att läckaget i vattenledningsnätet minskat från ca 25 % till ca 10 %. Överläckage till spillvattennätet är en källa till tillskottsvatten.

Figur 1. Andelen tillskottsvatten för aktuellt år och rullande treårsmedel samt nederbörd vid SMHI:s mätstationer i Nacka.

Samtliga bräddningar har rapporterats till tillsynsmyndigheten. Information om bräddningarna (recipient, plats, datum, klockslag och orsak) har även lagts ut på NVOA:s hemsida.

Figur 2. Nederbörd och bräddvolym per månad 2025.

Tabell 1. Bräddtillfällena och nödutsläpp 2025.

Datum	Orsak	Antal drabbade recipienter	Antal pumpstationer som bräddade	Volym, inklusive tillskottsvatten (m ³)
2025-01-14	Snösmältning/regn	1	Ledningsnät	200
2025-01-29	Regn	2	2	169
2025-02-25	Planerad slutrenovering (nödutsläpp)	1	1	1068
2025-04-04	Avloppsstopp på ledningsnät	0	Ledningsnät	4
2025-04-30	Avloppsstopp på ledningsnät pga. skadegörelse	1	Ledningsnät	1800
2025-06-05	Avloppsstopp på ledningsnät	0	Ledningsnät	1
2025-07-29	Regn	2	2 + ledningsnät	350
2025-10-04	Regn	1	1	165

Åtgärder

Genomförda och planerade renoveringar för pumpstationer

Under året har flera underhållsåtgärder genomförts vid ett antal pumpstationer. Arbetet har bland annat omfattat installation av nya pumpar och nya ventiler i fyra stationer samt montering av tre nya flödesmätare. Därutöver har nya dörrar och styrsåp installerats, och åtgärder för att minska lukt har utförts.

- **Moranverket (SPU 801)**

I samband med att beslut togs under 2025 att avvakta större ombyggnationer av Moranverket pga. utredningar kopplat till tillskottsvatten och dimensioneringsförutsättningar, så behövdes en del mer "akuta" investeringar göras i form av till exempel ny el utrustning och nytt tak över sumpen. Dessa investeringar genomfördes under 2025.

- **Porsmossen (SPU 616)**

Betongrenoveringen av sumpen färdigställdes i början av 2025. Därefter har arbeten med ventilation och återställning pågått under delar av året, och projektet är nu helt färdigställt och avslutat.

- **Trollebo (SPU 120)**

Under 2025 har entreprenören arbetat med att ersätta den gamla stationen med en ny, och slutbesiktningen av stationen genomfördes i början av december 2025. De ledningsarbeten som utförts inom projektet kommer att slutbesiktas under början av 2026.

- **Dalen (SPU 604)**

Projektering för en ombyggnation av befintlig station har pågått under året 2025 och handlingar finns framme.

- **Vårgårdsvägen (SPU 813)**

Renovering och ombyggnation påbörjades under 2024 och blev färdigställt under 2025.

- **Kristinavägen (SPU 172)**

Omläggningen av den utgående tryckledningen från stationen färdigställdes under 2025. Åtgärden omfattade en uppdimensionering av utgående ledning för att möjliggöra högre kapacitet i pumpstationen. Efter projektets slutförande beräknas stationen kunna ta emot ungefär dubbelt så stora spillvattenflöden som tidigare vilket förväntas bidra till färre bräddningar.

Genomförda och planerade åtgärder för ledningsnät

Under 2025 har ca 2,5 km spillvattenledningar lagts om eller renoverats vilket motsvarade en förnyelsetakt på 0,60 % vilket är en liten minskning i jämförelse med 2024 (0,70 %).

Spillvattenledningen längs Värmdövägen utgör en viktig del av Nackas spillvattensystem. Inom projektet Boo Backe etapp 1 har ett omfattande arbete genomförts, där totalt 735 meter spillvattenledning har relinats med flexibelt foder och flera nedstigningsbrunnar har renoverats. Arbetet är färdigställt till cirka 95 %, och den återstående sträckan planeras att utföras under januari–februari 2026. Renoveringen har varit nödvändig eftersom ledningen uppvisat omfattande ytskador och frätningar som innebär risk för rörbrott eller kollaps. Ledningen, som anlades på 1960-talet, är huvudsakligen av betong och har dimensioner mellan 400 och 600 mm.

För att öka framdriften och effektivisera arbetet med tillskottsvatten har forum och fokusområden omorganiserats under 2025. Arbetet är nu indelat i tre nivåer: en styrgrupp, en strategisk arbetsgrupp och en operativ arbetsgrupp.

Arbete med att inventera och försegla naturbrunnar påbörjades under 2025 och fortsätter under 2026. Åtgärden genomförs som en direkt följd av den skadegörelse som inträffade i slutet av maj och syftar till att stärka skyddet samt minska risken för framtida sabotage och skadegörelse.

För att utreda kapaciteten och förebygga oönskade incidenter i spillvattennätet har totalt 5 002 meter spill- och dagvattenledningar filmats. Arbetet har bland annat utförts längs Sickla strand samt vid flera av de platser i Nacka där LTA-systemet har sina släppunkter.

Uppströmsarbetet

Bolaget har under året deltagit i den årliga Nacka Företagarträff. Flera kommunikationsinsatser har genomförts i sociala medier och på bolagets hemsida, bland annat kampanjerna *"Fett och etikett"* samt Käppalas *"Även det lilla får avloppet att må illa"*. Syftet med dessa aktiviteter är att informera hushåll och företag om hur oönskade ämnen kan undvikas i avloppsvattnet, så att dessa på sikt minskar och fasas ut.

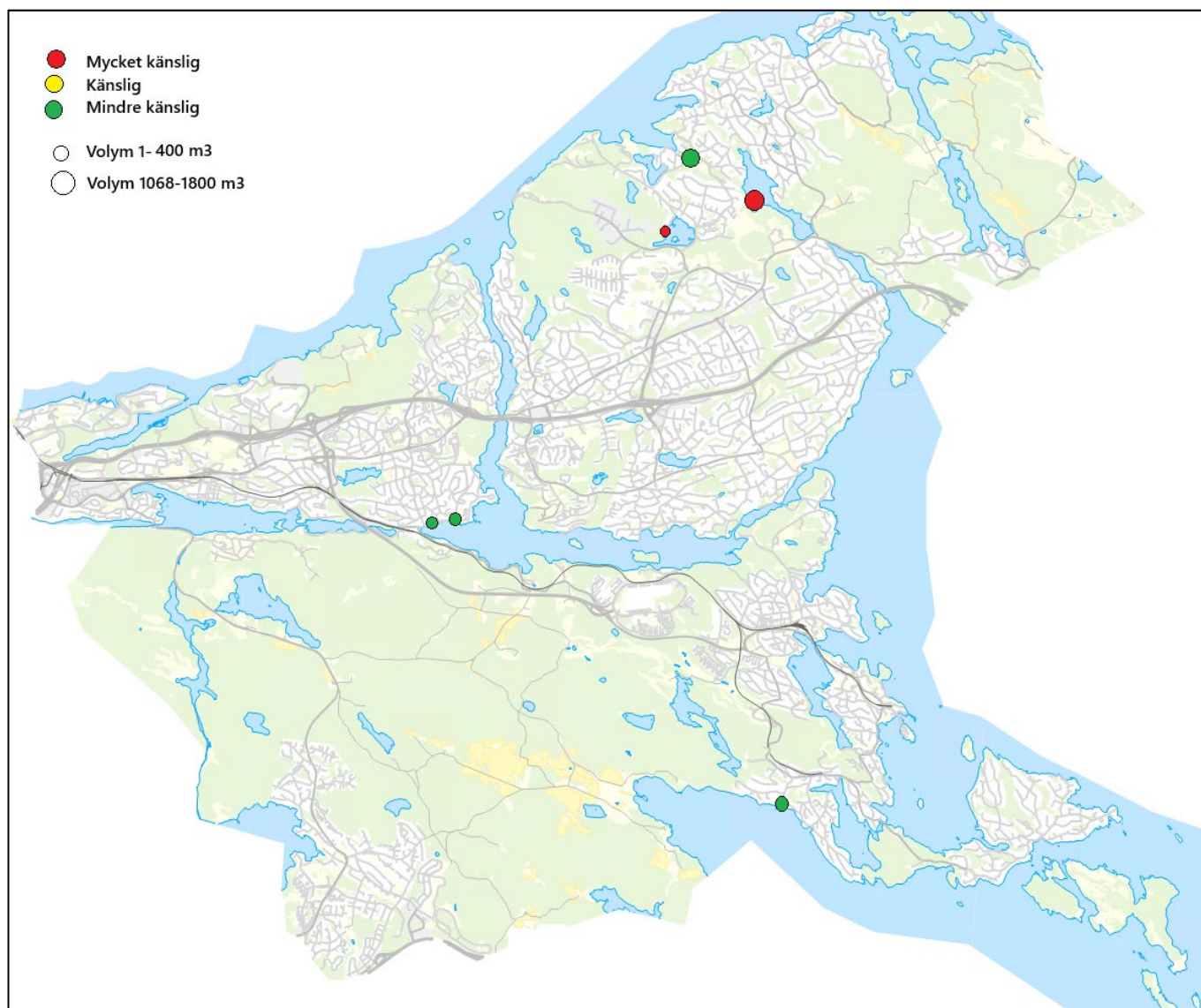
Vid återkommande problem med trasor i pumpstationer har riktade informationsinsatser genomförts gentemot de verksamheter som orsakar problemen, i syfte att minska tillförseln av skräp till spillvattennätet och därmed reducera kostnader och driftåtgärder.

Bolaget har även utrett effekten av enzymbehandling i flera fettavskiljare i ett större köpcentrum med syfte att visa verksamhetsutövare varför en dispens för att minska tömningsfrekvens av fettavskiljare inte är aktuell för dessa fettavskiljare.

Arbetet med att kartlägga områden som har omfattande problem med trasor och fett i pumpstationer har påbörjats tidigare och fortsatte under 2025.

Bilaga 1

Karta över pumpstationer som bräddade under 2025 med respektive volym och recipientklassning där bräddningen skedde.

Bilaga 2

Sammanställning över bräddningar med respektive plats för 2025.

Nr.	Pumpstation	Recipient	Datum	Total bräddad volym m3 (inkl. tillskottsvatten)	Bräddad volym spillvatten m3	Orsak
1	Ledningsnät SNB 3319	Lännerstasundet	2025-01-14	200	20	Snösmältning/regn
2	SPU 817	Erstaviken	2025-01-29	61	6,1	Regn
3	SPU 172	Lännerstasundet	2025-01-29	108	10,8	Regn
4	SPU 616	Höggarnsfjärden	2025-02-25	1068	1068	Nödutsläpp, renoveringen av pumpstationen slutfört. Mer in
5	Ledningsnät SNB 333	Ingen recipient	2025-04-04	4	4	Ett avloppsstopp på ledningsnät gjorde så att det rann upp spillvatten ur brunnen och ut på en grönyta. Ingen bräddning skedde till en recipient. Spolfirman sanerade grönytan efter att avloppsstoppet avhjälpes.
6	Ledningsnät SNB 478	Sågsjön	2025-04-30	1800	1800	Ett brunnslöck hade avlägnats och grenar och stenar hade slängts ner i brunnen vilket orsakade stoppet, tillsammans med trasor som samlats upp vid de nerslängda föremålen. Händelsen har polisanmälts som sabotage.
7	Ledningsnät SNB 567	Ingen recipient	2025-06-05	1	1	Ett avloppsstopp på ledningsnät gjorde så att brunnen översvämmades. Spolfirma sanerade grönytan.
8	Ledningsnät SNB 3319	Lännerstasundet	2025-07-29	136	9,5	Regn
9	SPU 172	Lännerstasundet	2025-07-29	129,6	9	Regn
10	SPU 608	Myrsjön	2025-07-29	84	6	Regn
11	SPU 608	Myrsjön	2025-10-04	165	11,6	Regn
		Totalt		3757	2946	
		Mindre känslig				
		Känslig				
		Mycket känslig				